

14. Бідюк Н. М. Система професійного навчання безробітних у США [Електронний ресурс] / Н. М. Бідюк // Вісн. Черкас. ун-ту. – 2010. – № 186 (Ч. II). – С. 14. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/ped/2010_186_2/N186p014.pdf

15. Аніщенко О. В. Проблема дистанційного навчання дорослих у дослідженнях з порівняльної педагогіки [Електронний ресурс] / О. В. Аніщенко // Інформаційні технології і засоби навчання. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/2011_1/Anischenko.pdf

Світлана Корнієнко,

*заступник директора департаменту
по роботі з інвалідами та ветеранами –
начальник управління по роботі з інвалідами
Державної служби з питань інвалідів
та ветеранів України, аспірант кафедри
соціальної і гуманітарної політики НАДУ*

Механізми формування та здійснення державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю

У статті проаналізовано теоретичний підхід до визначення основних механізмів здійснення державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю.

Ключові слова: діти з інвалідністю, соціальний захист дітей з інвалідністю, державна політика соціального захисту дітей з інвалідністю.

The paper explores the theoretical approach to defining the basic mechanisms of the public policy in the sphere of social protection of children with disabilities.

Key words: children with disabilities, social protection of children with disabilities, public policy social protection of children with disabilities.

Постановка проблеми. Міжнародне співтовариство визначило основні принципи формування політики стосовно осіб з інвалідністю, які в загальному зводяться до забезпечення цієї категорії усього комплексу політичних, економічних, культурних і громадянських прав, які існують для всіх членів суспільства. Приєднання України до міжнародних документів щодо проблем осіб з інвалідністю (Конвенція ООН про права інвалідів, План дій Ради Європи щодо сприяння правам і повній участі людей з обмеженими можливостями в суспільстві на 2006–2015 роки тощо) зобов'язує державу гармонізувати норми вітчизняного законодавства з міжнародними стандартами, поступово створювати систему їх практичної реалізації.

Однак в Україні цей процес відбувається дуже повільно: простежується відсутність системності та послідовності дій у процесі реформування со-

ціальної сфери. Україна суттєво відстає від європейських держав за рівнем соціального захисту осіб з інвалідністю, у тому числі дітей. За таких умов важливим завданням державного управління стає формування зваженої, послідовної, цілеспрямованої державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю. Вирішити таке завдання можливо передусім шляхом наукового обґрунтування механізмів формування та здійснення державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретична база механізмів державного управління є об'єктом досліджень як зарубіжних, так і вітчизняних учених, таких як В.Авер'янов, В.Адамик, Г.Атаманчук, В.Афанасьєв, В.Бакуменко, Д.Безносенко, М.Головатий, А.Дегтярьов, В.Князєв, Л.Корнійчук, М.Кравченко, Е.Лібанова, В.Малиновський, А.Маслов, О.Машков, А.Нестеренко, Н.Нижник, О.Оболенський, А.Олійник, О.Палій, Р.Рудніцька, О.Сидорчук, В.Скуратівський, О.Стельмах, Ю.Тихонравов, В.Трощинський, О.Федорчак, К.Менгер, Д.Норт, О.Уільямсон та ін. Результатом наукових пошуків є різні підходи та велика кількість механізмів, які являють собою сукупність елементів: цілей, функцій, методів, організаційної структури і суб'єктів та об'єктів управління, призначених для практичного здійснення державного управління та досягнення поставлених цілей.

Належним чином оцінюючи існуючі напрацювання, маємо зауважити, що недостатньо розробленими в науковому та практичному плані залишаються питання теоретичного обґрунтування механізмів формування та здійснення державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю.

Стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню механізмів формування та здійснення державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю.

Завдання статті – здійснити аналіз поняття “механізм державного управління”, узагальнити наявні підходи до класифікації механізмів державного управління, обґрунтувати структуру та зміст механізмів державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі існує багато визначень механізму державного управління, зокрема, він розглядається: 1) як складна система державних органів, організованих відповідно до визначених принципів для здійснення завдань державного управління [3]; 2) як сукупність відповідних державних органів, організованих у систему для виконання цілей (завдань) державного управління відповідно до їх правового статусу, та правових норм, що регламентують організаційні засади та процес реалізації вказаними органами свого функціонального призначення [6]; 3) як складова системи управління, що охоплює: цілі управління, елементи об'єкта та їх зв'язки, на які справляється вплив, діяння в інтересах досягнення цілей, методи впливу, матеріальні та фінансові ресурси управління, соціальний та організаційний потенціали [9].

З огляду на викладене можна зробити висновок, що за наявності величезного числа механізмів усі вони являють собою систему елементів: цілей, функцій, методів, організаційної структури і суб'єктів та об'єктів управління, яка призначена для практичного здійснення державного управління та досягнення поставлених цілей.

Автор згодна з думкою В.Авер'янова, що найбільш загальною вимогою до структурних елементів механізму управління є обґрунтування необхідного і достатнього складу його компонентів. Коли приймається управлінське рішення, механізм управління формується і спрямовується на досягнення визначених цілей шляхом впливу на конкретні фактори.

Враховуючи особливості відносин у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю та їх цілеспрямованість на досягнення позитивного результату відповідних заходів для інтеграції їх у суспільство, вважаємо, що під механізмом державного управління у сфері соціального захисту інвалідів та дітей-інвалідів необхідно розуміти послідовну реалізацію державними органами відповідних дій, які базуються на фундаментальних принципах із використанням належних форм і методів управління, за допомогою яких держава забезпечує реалізацію своїх функцій.

Важливою складовою механізмів державного управління у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю є цілі державного управління. Саме вони визначають межі державного втручання в суспільні відносини та зумовлюють форми, методи, засоби, інструменти, за допомогою яких здійснюватиметься регулюючий вплив. Мета державного управління у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю – створення належних умов для інтеграції та повноцінної участі в житті суспільства дітей з інвалідністю.

Функції державного управління у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю – виконавчі та розпорядчі дії органів державного управління, що здійснюються з метою реалізації завдань у зазначеній сфері. Найпоширенішою у вітчизняній літературі (і з якою погоджується автор) є класифікація функцій державного управління на загальні, спеціальні та допоміжні. Загальними функціями державного управління, зокрема у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю, є прогнозування, планування організація, регулювання, координація, облік, контроль.

Спеціальні функції характеризують особливості конкретного суб'єкта управління, зокрема у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю. Основне призначення допоміжних функцій – забезпечення обслуговування процесів загальних і спеціальних функцій. За їх допомогою створюються необхідні умови для нормальної діяльності управлінських структур [1].

Реалізація зазначених функцій забезпечується суб'єктами соціального захисту. До суб'єктів соціального захисту осіб з інвалідністю відносимо державу (в особі її різноманітних органів), підприємства, установи, органі-

зації (незалежно від форм власності), громадські об'єднання та організації. Діяльність суб'єктів соціального захисту спрямована на його об'єкт (дітей з інвалідністю).

Механізм реалізації функцій держави відбувається через систему, що ґрунтується на принципах і складається з методів та інструментів впливу з відповідним забезпеченням. У системі соціального захисту діє принцип взаємовідносин “суб'єкт управління – об'єкт управління” та різноманітні зв'язки, які виникають при їх взаємодії. За таких умов управлінські відносини будуються на засадах субординації (підпорядкованості).

Принципи державного управління соціальним захистом осіб з інвалідністю, у тому числі дітей, виходять із загальних принципів державного управління і можуть бути класифіковані на суспільно-політичні та структурні. До суспільно-політичних належать принципи демократизму, об'єктивності, законності, гласності, системності, адресності, соціальної справедливості, раціональності, соціальної безпеки, ефективності. Серед структурних принципів управління соціальним захистом слід виділити функціональний та організаційний, які визначають форми і методи державного управління соціальним захистом.

Уся діяльність суб'єктів соціального захисту здійснюється через його форми. Основними формами управлінської діяльності є: правова, за допомогою якої управлінські рішення і дії набувають характеру встановлення та застосування правових норм, і організаційна, яка охоплює різноманітні дії, спрямовані на реалізацію оперативних завдань та матеріально-технічних операцій [7].

У системі соціального захисту більшість науковців виокремлює організаційно-правові форми, такі як соціальна допомога (надання дітям з інвалідністю послуг та матеріальних ресурсів із загальних доходів держави), соціальне забезпечення (державна система матеріальної підтримки дітей з інвалідністю) та соціальне страхування (як форма соціального захисту, спрямованого на підвищення рівня соціальної захищеності населення через страхування соціальних ризиків).

Повертаючись до методів державного управління, варто зазначити, що у здійсненні державного управління важливе значення надається їм як способам практичного справляння органами виконавчої влади та іншими суб'єктами державного управління владно-організуючого впливу на керовані об'єкти, що відповідають характеру й обсягу наданих цим суб'єктам функцій та повноважень, а також особливостям керованих об'єктів [1]. Незважаючи на чисельні дослідження різних аспектів державного управління, наразі серед науковців існують різні точки зору стосовно класифікації методів державного управління.

Г.Атаманчук розділяє їх на групи за змістовою характеристикою: правового регулювання, адміністративні, економічні, соціально-політичні, соціально-психологічні та морально-етичні [3]. В.Гриньова, М.Новікова [5],

Г. Андрусенко та Г. Мостовий [2] поділяють методи за формами впливу на прямі (нормативно-правові акти, державні замовлення, плани соціально-економічного розвитку, цільові комплексні програми, державний бюджет) і непрямі (реалізуються через інструменти бюджетно-фінансової, грошово-кредитної, інвестиційної, інноваційної, амортизаційної та інших напрямів економічної політики держави). За допомогою прямих методів держава безпосередньо втручається в економічні процеси, а за допомогою непрямих – опосередковано.

У науковій літературі з державного управління існують різні підходи щодо видів класифікації механізмів державного управління. Так, К. Міщенко виділяє кілька різновидів механізмів управління для системи соціального захисту інвалідів: програмно-цільові (використання системного, ситуаційного та експертного аналізу, що дає змогу структурувати загальну (глобальну) ціль управління), організаційно-розпорядчі (є універсальними і застосовуються у всіх без винятку системах управління), економічні (виконують мотиваційну функцію), соціально-психологічні (об'єктом їх застосування є процес управлінської праці, а головним призначенням – забезпечення мотивації), адміністративні (мають субординаційний характер, їм властива суворота обов'язковості та інваріантність застосування). При цьому зауважує, що кожен із компонентів механізму управління соціальним захистом інвалідів не тільки має свою власну спрямованість, але й є орієнтованим на застосування відповідного виду управління [8].

Л. Безтелесна вважає, що механізм соціального захисту інвалідів передбачає взаємодію організаційно-економічних, соціально-психологічних та адміністративно-правових інструментів. Така структура не відображає механізм соціального захисту осіб з інвалідністю, оскільки лише перелічує складові соціального захисту (і то не в повному обсязі) [4].

За твердженням М. Круглова, чинники державного управління мають економічну, соціальну, організаційну, політичну, правову природу, комплексний механізм державного управління являє собою систему економічних, мотиваційних, організаційних, політичних і правових механізмів [9].

Беручи до уваги той факт, що властивістю формування механізму державного управління у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю є взаємодія з механізмами саморегуляції в означеній сфері, інституціями громадянського суспільства, окремою особистістю як суб'єктом соціального захисту, однією із характерних тенденцій у сфері державного управління є застосування комплексного механізму державного управління.

Враховуючи викладене, здійснення послідовної, цілеспрямованої державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю можливо шляхом застосування комплексного механізму державного управління зазначеною сферою, який складається з конкретних механізмів: нормативно-правового; програмно-цільового; організаційного, фінансово-економічного, кадрового, соціально-психологічного (інформаційного) (див. таблицю).

Види та зміст механізмів державного управління у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю

№	Вид механізму	Сутність механізму	Законодавчі підстави
1	2	3	
1	нормативно-правовий	<p>включає в себе прийняття законодавчих актів, рішень і розпоряджень органів публічної влади, які спрямовані на практичну реалізацію управління. Передбачає закріплення єдиних принципів, процедур, стандартів регулювання діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> - Конституція України; - Указ Президента "Про заходи щодо забезпечення захисту прав і законних інтересів дітей" від 5 травня 2008 р. № 411/2008; - Закон України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" від 5 жовтня 2000 р. № 2017-III; - Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" від 21 березня 1991 р. № 875-XII; - Закон України "Про соціальні послуги" від 19 червня 2003 р. № 966-IV; - Закон України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" від 5 жовтня 2000 р. № 2017-III; - Закон України "Про охорону дитинства" від 26 квітня 2001 р. № 2402-III; - Закон України "Про освіту" від 23 травня 1991 р. № 1060-XII; - Закон України "Про загальну середню освіту" від 13 травня 1999 р. № 651-XIV; - Закон України "Про дошкільну освіту" від 11 липня 2001 р. № 2628-III; - Закон України "Про позашкільну освіту" від 22 червня 2000 р. № 1841-III; - Закон України "Про професійно-технічну освіту" від 10 лютого 1998 р. № 103/98-ВР; - Закон України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам" від 16 листопада 2000 р. № 2109-III; - Закон України "Про реабілітацію інвалідів в Україні"; - Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1545 "Про затвердження Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів"; - Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 р. №757 "Про затвердження Положення про індивідуальну програму реабілітації інваліда, порядок її фінансування та реалізації". - Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 р. № 80 "Про затвердження Порядку надання інвалідам та дітям-інвалідам реабілітаційних послуг"; - Постанова Кабінету Міністрів України від 19 липня 2006 р. № 999 (зі змінами від 8 вересня 2010 р.) "Про затвердження Порядку забезпечення інвалідів автомобілями"; - Постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2012 р. № 321 "Про затвердження Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації інвалідів, дітей-інвалідів та інших окремих категорій населення, переліку таких засобів"; - Постанова Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1301 "Про затвердження Порядку забезпечення інвалідів і дітей-інвалідів технічними та іншими засобами"; - Постанова від 16 лютого 2011 р. № 121 "Про затвердження Положення про централізований банк даних з проблем інвалідності"; - Постанова Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1345 "Про затвердження порядку забезпечення санаторно-курортними путівками дітей – інвалідів" 	
2	програмно-цільовий	<p>забезпечує регулювання сфери соціального захисту осіб з інвалідністю через відповідні програми, які фінансуються з Державного бюджету</p> <ul style="list-style-type: none"> - Закон України "Про загальнодержавну програму "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на період до 2016 року" від 5 березня 2009 р. № 1065-VI; - Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2012 р. № 706 "Державна цільова програма "Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів" на період до 2020 року"; - Постанова Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2006 р. № 1686 "Про затвердження Державної типової програми реабілітації інвалідів" 	

Закінчення табл.

1	2	3														
3	організаційний	<p>визначає об'єкти, суб'єкти державного управління, їх цілі, завдання, функції, методи управління та організаційні структури через методичні вказівки, інструкції, норми, нормативи й стандарти:</p> <table border="1"> <tr> <td>об'єкти</td> <td>діти з інвалідністю</td> </tr> <tr> <td>суб'єкти державного управління</td> <td>Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; Міністерство соціальної політики України; Міністерство охорони здоров'я України; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; Фонд соціального захисту інвалідів; Обласна державна адміністрація; структурні підрозділи праці та соціального захисту населення; громадські об'єднання; центри соціальної реабілітації дітей-інвалідів; підприємства; установи;</td> </tr> <tr> <td>цілі</td> <td>створення належних умов для інтеграції та повноцінної участі в житті суспільства дітей з інвалідністю</td> </tr> <tr> <td>функції</td> <td>загальні – прогнозування, планування, організація, регулювання, координація, облік, контроль; спеціальні – характеризують особливості конкретного суб'єкта чи об'єкта управління; допоміжні – основне їх призначення – забезпечення обслуговування процесів загальних і спеціальних функцій</td> </tr> <tr> <td>принципи</td> <td>- суспільно-політичні: демократизму, об'єктивності, законності, гласності, системності, адресності, соціальної справедливості, раціональності, соціальної безпеки, ефективності; - структурні: функціональний та організаційний</td> </tr> <tr> <td>методи управління</td> <td>- прямі адміністративні: правового регулювання, переконання, примусу, державного контролю; - непрямі – регулюючі</td> </tr> <tr> <td>організаційно-правові форми</td> <td>- соціальна допомога; - соціальне забезпечення; - соціальне страхування</td> </tr> </table>	об'єкти	діти з інвалідністю	суб'єкти державного управління	Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; Міністерство соціальної політики України; Міністерство охорони здоров'я України; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; Фонд соціального захисту інвалідів; Обласна державна адміністрація; структурні підрозділи праці та соціального захисту населення; громадські об'єднання; центри соціальної реабілітації дітей-інвалідів; підприємства; установи;	цілі	створення належних умов для інтеграції та повноцінної участі в житті суспільства дітей з інвалідністю	функції	загальні – прогнозування, планування, організація, регулювання, координація, облік, контроль; спеціальні – характеризують особливості конкретного суб'єкта чи об'єкта управління; допоміжні – основне їх призначення – забезпечення обслуговування процесів загальних і спеціальних функцій	принципи	- суспільно-політичні: демократизму, об'єктивності, законності, гласності, системності, адресності, соціальної справедливості, раціональності, соціальної безпеки, ефективності; - структурні: функціональний та організаційний	методи управління	- прямі адміністративні: правового регулювання, переконання, примусу, державного контролю; - непрямі – регулюючі	організаційно-правові форми	- соціальна допомога; - соціальне забезпечення; - соціальне страхування
об'єкти	діти з інвалідністю															
суб'єкти державного управління	Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; Міністерство соціальної політики України; Міністерство охорони здоров'я України; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; Фонд соціального захисту інвалідів; Обласна державна адміністрація; структурні підрозділи праці та соціального захисту населення; громадські об'єднання; центри соціальної реабілітації дітей-інвалідів; підприємства; установи;															
цілі	створення належних умов для інтеграції та повноцінної участі в житті суспільства дітей з інвалідністю															
функції	загальні – прогнозування, планування, організація, регулювання, координація, облік, контроль; спеціальні – характеризують особливості конкретного суб'єкта чи об'єкта управління; допоміжні – основне їх призначення – забезпечення обслуговування процесів загальних і спеціальних функцій															
принципи	- суспільно-політичні: демократизму, об'єктивності, законності, гласності, системності, адресності, соціальної справедливості, раціональності, соціальної безпеки, ефективності; - структурні: функціональний та організаційний															
методи управління	- прямі адміністративні: правового регулювання, переконання, примусу, державного контролю; - непрямі – регулюючі															
організаційно-правові форми	- соціальна допомога; - соціальне забезпечення; - соціальне страхування															
4	фінансово-економічний	<p>забезпечує регулювання фінансової, інвестиційної та інноваційної діяльності шляхом складання стратегічних планів розвитку, поточного бюджетування та фінансування закладів, що належать до сфери соціального захисту</p> <p>- Закон України "Про Державний бюджет України на відповідний бюджетний рік"; - Закон України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам" від 16 листопада 2000 р. № 2109-III</p>														
5	кадровий	<p>забезпечує кваліфікованими кадрами сферу соціального захисту осіб з інвалідністю</p> <p>- наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 19 липня 2010 р. № 194 "Типові штатні нормативи чисельності працівників реабілітаційної установи змішаного типу для інвалідів та дітей-інвалідів"; - наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 6 жовтня 2005 р. № 2280 "Про затвердження Типових штатних нормативів працівників центру соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями, соціального гуртожитку, соціального центру матері та дитини"; - наказ Міністерства і освіти науки від 5 грудня 2008 р. № 1105 "Про затвердження Типових штатних нормативів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку"</p>														
6	соціально-психологічний (інформаційний)	<p>- забезпечує баланс державних, суспільних та індивідуальних інтересів у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю; - запроваджує інформаційне забезпечення через складання звітності, статистичних збірників та застосування інтернет-ресурсів</p> <p>- інформування громадськості; - бази даних про потенційних споживачів послуг державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю; - консультації з професійними об'єднаннями та громадськими організаціями; - система збирання інформації про якість послуг (зворотний зв'язок)</p>														

Слід зауважити, що у процесі розробки механізмів формування та реалізації державної політики слід урахувати взаємовідносини політичного керівництва та державного управління, оскільки вони багато в чому впливають на визначення загальних цілей та завдань державного управління, структурне становлення системи його органів, диференціювання їх функцій та діяльності інших учасників процесу формування і реалізації державної політики тощо.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, під механізмом державного управління у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю необхідно розуміти послідовну реалізацію державними органами відповідних дій, які базуються на фундаментальних принципах із використанням належних форм і методів управління, за допомогою яких держава забезпечує реалізацію своїх функцій. Таким чином, здійснення послідовної, цілеспрямованої державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю можливо шляхом застосування комплексного механізму державного управління зазначеної сфери, який складається з конкретних механізмів: нормативно-правового; програмно-цільового; організаційного фінансово-економічного; кадрового, соціально-психологічного (інформаційного).

Перспективи подальшого дослідження пов'язані з подальшим вивченням нових видів механізмів, зокрема мотиваційного, що застосовується для вмотивування працівників до діяльності, що спрямована на досягнення визначених цілей.

Список використаних джерел

1. Адміністративне право України / за заг. ред. Ю. П. Битяка. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 544 с.
2. Андрусенко Г. О. Державне регулювання макроекономічними процесами : опорний конспект лекцій / Г. О. Андрусенко, Г. І. Мостовий. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2003. – 168 с.
3. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекцій / Г. В. Атаманчук. – М. : Юрид. лит., 1997. – 86 с.
4. Безтелесна Л. І. Удосконалення механізму соціального захисту інвалідів в Україні / Л. І. Безтелесна // Зб. наук. пр. Нац. ун-ту водного госп-ва та природокористування. – 2010. – № 3(51). – (Серія “Економіка”).
5. Гриньова В. М. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / В. М. Гриньова, М. М. Новікова. – Х. : ВД “ІНЖЕК”, 2004. – 756 с.
6. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Авер'янова. – К. : Факт, 2003. – 384 с.
7. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.
8. Міщенко К. С. Теоретичні аспекти формування механізмів державного управління соціальним захистом інвалідів / К. С. Міщенко // Наук. вісн. Акад. муніцип. упр. – 2009. – Вип. 2(8). – С. 230-232. – (Серія “Управління”).

9. Нижник Н. Р. Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. / Н. Р. Нижник, О. А. Машков ; за заг. ред. Н. Р. Нижник. – К. : УАДУ, 1998. – 160 с.

Ольга Липовецька,

заступник начальника управління освіти і науки

Житомирської облдержадміністрації,

аспірант кафедри управління освітою НАДУ

Зарубіжний досвід управління освітою регіону

Розглядаються теоретичні засади управління освітньою галуззю з використанням зарубіжного досвіду гуманізації та демократизації управлінських процесів, що актуалізує моделі державно-громадського управління загальною середньою освітою на регіональному рівні.

Ключові слова: управління, соціальне управління, державне управління, регіон, децентралізаційно-самоврядувальна парадигма управління освітньою галуззю.

Theoretical principles of regional education management are examined with the use of foreign experience of humanizing and democratization of administrative processes, which actualizes the state and public paradigm of secondary education at regional level.

Key words: management, social management, state administration, region, educational sphere, decentralization and self-administrative paradigm of management of educational sphere.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. Аналіз сучасної соціокультурної ситуації дає змогу дійти висновку, що в умовах розвитку соціально-економічних відносин у нашій країні великого значення набуває освітня галузь, від якої багато в чому залежить мобільність сучасної людини в економічному просторі, її можливість бути затребуваною та конкурентоспроможною на ринку праці. З огляду на зазначене, надзвичайної актуальності набувають проблеми державного управління освітою, удосконалення якого зумовлює зміну всієї освітньої системи в бажаному напрямі. Так, англійський науковець Б.Саймон стверджує, що інвестиції в освіту є ключем до соціального прогресу. “Сучасна система освіти, – вважає вчений, – це та галузь, де перетинаються інтереси різних класів, соціальних прошарків та груп, що призводить до виникнення ситуації зіткнення цих інтересів, яка має багатоваріантний вихід” [7, с. 3]. При цьому, на думку М.М.Дарманського, одне з найактуальніших завдань у галузі управління освітою є адекватне визначення ролі центральних, регіональних та місцевих владних структур і відповідних органів управління освітою [4].